

Handläggare
Hillevi Andersson
Maja Bjarneby
Telefon: 08-508 25 000

Till
Socialnämnden
2019-05-21

Stockholmsmodellen

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remissen.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Anna Larsson
tf. avdelningschef

Sammanfattning

Samordningsförbundet Stockholms stad har tillsammans med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tagit fram ett förslag på ett strukturerat arbetssätt för myndighetssamverkan angående målgruppen sjukskrivna individer som saknar sjukpenninggrundande inkomst, ”Stockholmsmodellen”. Förslaget består av en processkarta och ett handläggarstöd. Processkartan beskriver de olika parternas arbetssätt kring målgruppen. Varje process beskrivs detaljerat i handläggarstödet. Syftet med modellen är att säkerställa att målgruppen får tillgång till rehabilitering för att kunna närma sig självförsörjning.

Förvaltningen är positiv till och välkomnar ett strukturerat arbetssätt för myndighetssamverkan kring denna målgrupp. Förvaltningen bedömer att det kan finnas vissa utmaningar i att implementera modellen i samtliga stadsdelsförvaltningar. Ett styrande beslut för stadens nämnder förutsätter att en överenskommelse eller ändringar i riktlinjer för ekonomiskt bistånd antas av kommunfullmäktige.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Samordningsförbundet Stockholms stad har tillsammans med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tagit fram ett förslag på ett strukturerat arbetssätt för myndighetssamverkan kring målgruppen sjukskrivna individer som saknar sjukpenninggrundande inkomst och som försörjer sig genom ekonomiskt bistånd. Förslaget består av en processkarta och ett tillhörande handläggarstöd. Samordningsförbundet Stockholms stad har remitterat förslaget till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna. Övriga remissinstanser är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Stockholm samt Samordningsförbunden i Stockholms län. Remissvaret ska vara Samordningsförbundet Stockholms stad tillhanda senast den 27 maj 2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 15 maj 2019. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 maj 2019.

Ärendet

Många individer som saknar sjukpenninggrundande inkomst och har sin arbetsförmåga nedsatt på grund av sjukdom och som uppstår långvarigt ekonomiskt bistånd från kommunen får inte det stöd som de behöver för att i förlängningen kunna bli självförsörjande. Med utgångspunkt i detta tog Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Sveriges Kommuner och Landsting fram en nationell viljeinriktning gällande samverkan kring personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst och som har sin arbetsförmåga nedsatt på grund av sjukdom¹. Under 2016 kom även en viljeinriktning gällande prioriterade målgrupper för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan där långtidssjukskrivna ska prioriteras inom samtliga samordningsförbund. Enligt regleringsbrevet ska myndigheterna verka för att det finns samordnade insatser som syftar till att långtidssjukskrivna deltagare ska öka sin arbetsförmåga för att kunna få ett arbete.

Samordningsförbundet Stockholms Stad har i samarbete med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tagit fram ett förslag på ett strukturerat sätt att arbeta myndigheter emellan kring målgruppen sjukskrivna individer som saknar

sjukpenninggrundande inkomst med nedsatt förmåga på grund av sjukdom och som är i behov av rehabiliteringsinsatser. Förslaget har formats tillsammans med en arbetsgrupp och en styrgrupp där representanter från samordningsförbundets medlemmar har deltagit.

Förslaget består av en processkarta som beskriver de olika parternas arbetssätt kring just denna målgrupp samt ett handläggarstöd i vilket varje steg i processen förklaras. Syftet med modellen är att säkerställa att målgruppen får tillgång till rehabilitering utifrån det arbets- och samverkanssätt som utvecklats framgångsrikt i Halland under åren 2012-2014, den så kallade Halmstadmodellen².

Samordningsförbundet Stockholms stad önskar att remissinstanserna besvarar följande frågeställningar kring den föreslagna Stockholmsmodellen:

1. Är processkartan komplett?
2. Är det tydligt i vilka processteg respektive part har möjlighet att aktualisera individer i behov av samverkan?
3. Är handläggarstödet komplett?
4. Hur ser ni på möjligheter och svårigheter att implementera modellen inom er organisation?
5. Hur ser ni på möjligheten att skriva en gemensam överenskommelse kring Stockholmsmodellen mellan parterna, för att säkerställa att individer i målgruppen får rätt till rehabiliteringsinsatser?

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar ett strukturerat arbetssätt för myndighetssamverkan gällande målgruppen sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst som uppstår ekonomiskt bistånd.

Socialtjänstens huvudsakliga uppgift inom ekonomiskt bistånd är att bidra till att hitta lösningar på människors försörjningsproblem med fokus på att den enskilde långsiktigt ska kunna försörja sig själv och leva ett självständigt liv. När det gäller personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom är samverkan med andra myndigheter såsom Region Stockholm, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen avgörande för att socialtjänsten ska kunna bidra till lösningar som syftar till att individen ska kunna närma sig en egen försörjning och ett självständigt liv.

Stockholmsmodellen torde öka kunskaperna kring respektive parts processer och arbetssätt med målgruppen, samt tydliggöra i vilka situationer samverkan är nödvändig samt på vilket sätt samverkan bör ske. En strukturerad modell för arbetet med sjukskrivna personer förväntas bidra till en förutsägbarhet i processen mot självförsörjning på både individnivå och handläggarnivå. Med fungerande rutiner för samverkan och arbetssätt kring målgruppen ökar möjligheterna att individen erbjuds adekvata rehabiliteringsinsatser som förebygger ett långvarigt biståndsmottagande och som ökar den enskildes möjlighet till att leva ett självständigt liv.

Förvaltningen vill även tillägga att det råder en osäkerhet kring huruvida Arbetsförmedlingens processer med individen och samverkan med socialtjänsten som beskrivs i modellen kan komma att påverkas av den omställning som Arbetsförmedlingen nu står inför.

Processkartan

Förvaltningens uppfattning är att processkartan inte är helt visuellt överskådlig i sin nuvarande form. I kombination med handläggarstödet menar dock förvaltningen att processkartan utgör ett stöd för att förstå individens process och de olika myndigheternas ansvar.

Handläggarstödet

Förvaltningen uppfattar handläggarstödet som tydligt och väl genomarbetat där samtliga steg i respektive parts process beskrivs utförligt. Förvaltningen anser att socialtjänstens processbeskrivningar i handläggarstödet överlag stämmer överens med det arbetssätt som beskrivs kring personer som saknar arbetsförmåga på grund av sjukdom i Stockholms stads riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd.

När det gäller socialtjänstens processbeskrivning anser förvaltningen att det bör framgå ur handläggarstödet att kartläggning av individens ärende ska genomföras med stöd av bedömningsinstrumentet Initial Bedömning (IB) och i vissa fall även med stöd av bedömningsinstrumentet Förutsättningar Inför Arbete (FIA) i enlighet med gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Kartläggningsdokumentet "Globenmodellen - ekonomiskt bistånd" och tillhörande processpil är framtagen av en stadsdelsförvaltning inom ramen för ett projekt. Det är således viktigt att poängtera att det kompletterande kartläggningsdokumentet inte är implementerat hos samtliga

stadsdelsförvaltningar samt att det inte framgår i stadens riktlinjer att dessa verktyg ska användas. Förvaltningen vill dock tillägga att det är förvaltningens synpunkt att dessa verktyg med fördel kan användas som ett komplement till IB i detta sammanhang.

Förvaltningen vill poängtera vikten av att socialtjänsten inte fråntar den enskilde sitt egenansvar och att det således är att föredra att socialsekreterare vid behov och efter uttryckt önskan från individen agerar stödjande vid myndighetskontakter. Detta arbetssätt är mer förenligt med socialtjänstens huvudprinciper när det gäller respekt för den enskildes integritet, självbestämmande och möjlighet till ett självständigt liv.

Vidare menar förvaltningen att det är positivt med ett utökat stöd för socialsekreterare i bedömningen av läkarintyg samt att en enhetlig mall för rehabiliteringsförfrågan till vården har tagits fram.

Implementering av modellen

Då socialtjänstens processbeskrivning för målgruppen överlag stämmer överens med det arbetssätt som beskrivs i stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd ser förvaltningen att flera delar som beskrivs redan är att betrakta som implementerade, såsom kartläggning enligt bedömningsinstrument, förändringsplan, bedömning av läkarintyg och samverkan med andra parter kring den enskildes återgång till arbete. I de gällande riktlinjerna finns beskrivet att den som inte kan arbeta på grund av sjukdom ska erbjudas arbetsrehabilitering till lämpligt arbete eller motiveras till att ansöka om sjukersättning eller aktivitetsersättning om arbetsförmågan är varaktigt nedsatt. Vidare beskrivs det i riktlinjerna att socialtjänsten kan sammankalla till ett möte för att diskutera behov av rehabilitering för den enskilde samt att utöver socialsekreterare och den enskilde ska även berörda samverkansparter bjudas in såsom Försäkringskassan, Region Stockholm, Arbetsförmedlingen, Jobbtorg Stockholm eller annan enhet inom socialtjänsten.

När det gäller processdelarna kring rehabiliteringsförfrågan till vården, remittering till Finsamteam och att kalla till SIP-möte saknas tydligt stöd i riktlinjerna att detta arbetssätt ska användas enhetligt över staden, även om det redan nu förekommer som en viktig del i socialtjänstens sociala förändringsarbete inom ekonomiskt bistånd. Förvaltningen bedömer att dessa processdelar i samverkan kring målgruppen är positiva och sannolikt kommer att bidra till att öka den enskildes möjligheter att få ta del av adekvata insatser. Enligt förvaltningens bedömning finns det således stora

vinster med att formalisera och implementera ovanstående nämnda processdelar. Det kan dock finnas utmaningar i implementeringen av Stockholmsmodellen utifrån stadens organisation med 14 självstyrande stadsdelsförvaltningar.

Överenskommelse kring modellen

Kommunfullmäktige i Stockholms stad har utifrån kommunallagen befogenhet att besluta om riktlinjer som är styrande för nämndernas verksamhet. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida. Det gäller så väl bidragsnivå, förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd som vilka insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida. Om det saknas beslut från kommunfullmäktige att implementera modellen är det respektive stadsdelsförvaltning som tar ställning till hur och om Stockholmsmodellen ska användas.

Inom missbruksvården finns en överenskommelse om *Samverkan kring personer med missbruk/beroende* som Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län har ingått år 2017. En motsvarande överenskommelse skulle kunna möjliggöra en stadsövergripande implementering av modellen.

I enlighet med vad som nämnts ovan är det förvaltningens bedömning att det krävs en överenskommelse med respektive stadsdelsförvaltning alternativt en ändring av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd i Stockholms stad för att säkerställa att samtliga stadsdelsförvaltningar förbinder sig till att arbeta på samma sätt med denna målgrupp.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

1. Remiss Stockholmsmodellen
2. Stockholmsmodellen processkarta
3. Stockholmsmodellen handläggarsöd